

Vastaanottaja
Dennis Söderholm
Sipoon kunta

Asiakirjatyyppi
Hulevesisuunnitelma

Päivämäärä
21.2.2020

POHJANNIITTY

HULEVESIEN HALLINTASUUNNITELMA

Päivämäärä **21/02/2020**
Laatija **Ekaterina Shaydakova**
Tarkastaja **Marjo Valtanen**
Hyväksyjä **Marjo Valtanen**
Kuvaus **Suunnitelmaselostus**

Viite 1510054472

Sisältö

1.	Johdanto	1
1.1	Hankkeen taustaa	1
1.2	Terminologia	1
2.	Suunnittelualan kuvaus	2
3.	Hulevesien hallinnan lähtökohdat ja reunaehdot	3
4.	Mitoitusperusteet	4
5.	Hulevesien hallinta	5
5.1	Suositukset hulevesien hallinnan kaavamääräyksiksi	6
6.	Yhteenveto	7

LIITTEET

Piirustusnro	Nimi	Mittakaava	Päiväys
H01	Suunnitelmakartta	1:2000	12.02.2020

1. JOHDANTO

1.1 Hankkeen taustaa

Hulevesiselvitys on Pohjanniityn rakentamishankkeen kaavoitusvaiheen lisäselvitys. Selvityksessä kuvataan hulevesien hallinnan nykytilanne sekä esitetään hulevesien hallintasuunnitelma kaava-muutosalueelle.

Hulevesien hallinnan prioriteetteina on Kuntaliiton hulevesioppaan (2012) mukaisesti hulevesien muodostumisen estäminen, hyödyntäminen ja käsittely syntypaikalla, viivytytys ja poisjohtaminen mainitussa järjestyksessä.

Suunnitelma on laadittu ETRS-GK25-koordinaattijärjestelmässä ja N2000 korkeusjärjestelmässä.

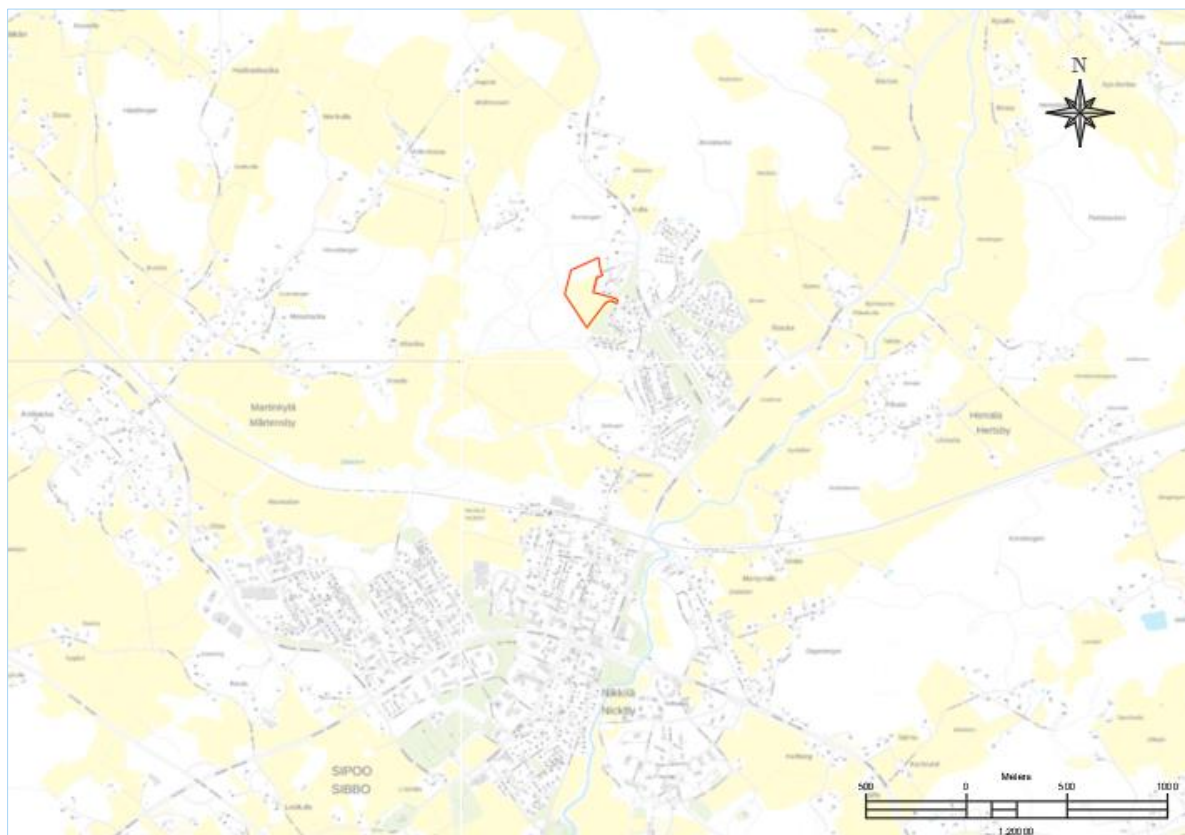
1.2 Terminologia

Hulevesi	Maan pinnalta, rakennuksen katolta tai muilta vastaavilta pinnoilta pois johdettava sade- tai sulamisvesi.
Hulevesien hallinta-alue	Hulevesien määrälliseen ja/tai laadulliseen hallintaan varattu alue. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi biopidätysalue tai viivytytyspainanne.
Avo-oja	Maahan kaivettu, peittämätön uoma, jonka tarkoitus on tietyn maa-alueen kuivattaminen tai kasteleminen tai muu veden johtaminen.
Avopainanne	Rakennettu avoin, loivareunainen ja yleensä kasvipeitteinen hulevesien johtamisrakenne.
Painanne	Ympäröivää maanpintaa alempi maaston kohta.
Hulevesilammikko ja hulevesikosteikko	Vesirakenne, johon hulevedet ohjataan joko pintavaluntana tai hulevesikosteikko imeytys- ja suodatinrakenteen kautta ja jonka tarkoituksena on toimia hulevesien kerääjänä, viivyttäjänä ja puhdistajana sekä maisemallisena aiheena.

Määrittelyt Kuntaliiton hulevesioppaan (2012) mukaisesti.

2. SUUNNITTELUALUEEN KUVAUS

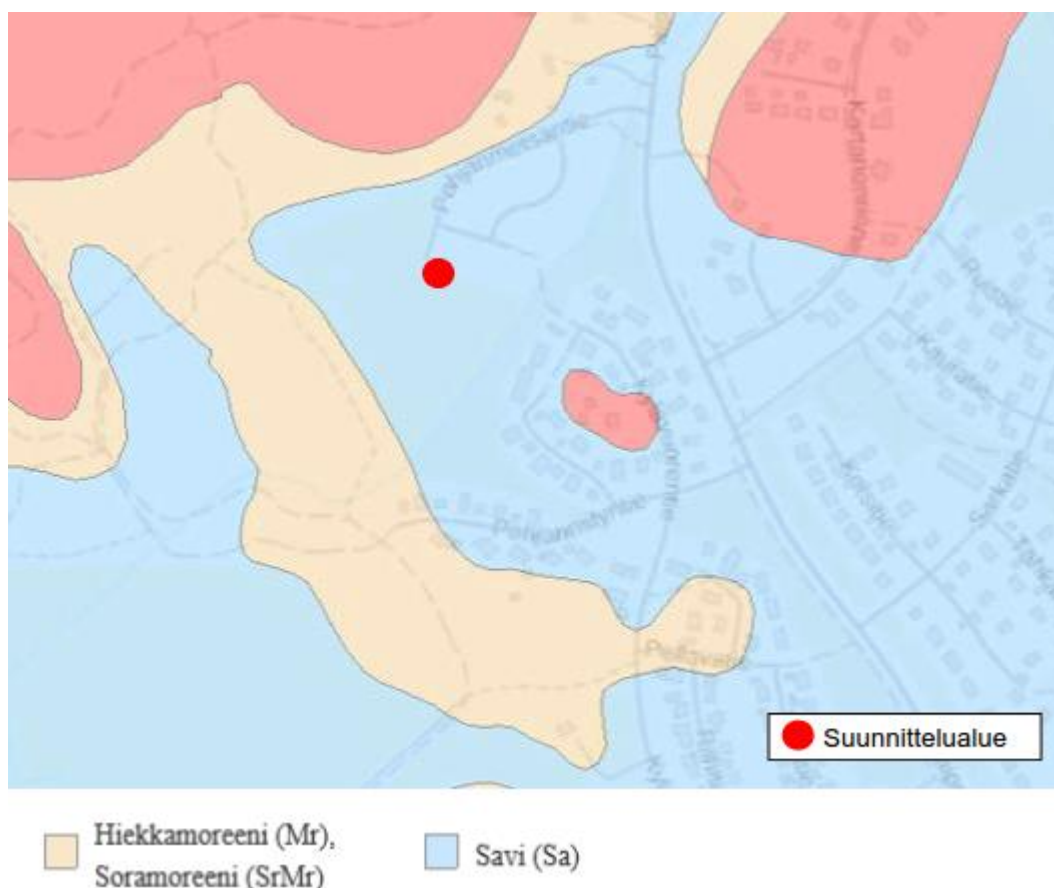
Asemakaava-alue sijaitsee Sipoon suurimman taajaman ja hallinnollisen keskuksen Nikkilän pohjoisosassa. Tontti on nykyisin rakentamaton metsä- ja peltoalue (Kuva 1).

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti, MML

Alustavan asemakaavan muutosalueen koko on 4,2 hehtaaria. Nykytilanteen suunnittelualueen hulevesien valuma-alue on pinta-alaltaan noin 51 ha. Valuma-alue koostuu kahdesta osavaluma-alueesta. Osavaluma-alueen_1 koko on noin 21 ha ja osavaluma-alueen_2 koko on noin 30 ha (ks. liitteenä oleva piirustus H01). Nykyisin alueella muodostuvat hulevedet osittain kerätään hulevesiviemäriin ja loput imeytyvät maaperään ja johtuvat pintavaluntana alueen avouomiin.

Maanpinnan taso uudisrakennuksen kohdalla on tasolla noin +40,0...+34,0 m. Suunnittelualueen maaperä Geologian tutkimuskeskuksen (2019) tietojen mukaan on pääasiassa savea (Sa), hiekka-moreenia (Mr) ja sora-moreenia (SrMr) (Kuva 2). Savialueet eivät sovellu hulevesien imeyttämiseen.

Kuva 2. Suunnittelualueen maaperä, GTK

Suunnittelualueelle on tulossa pientaloalue, jonka tonttitehokkuus on $e=0,25$. Alueella tulee olemaan osittain päällystettyjä liikennöintialueita, pysäköintialuetta ja rakennusten kattopintaa, jotka kaikki ovat vettä läpäisemättömiä. Tämän seurauksena alueella muodostuu nykyistä enemmän pintavaluntaa, koska viheralue pidättää enemmän hulevesiä kuin läpäisemättömät piha- ja kattopinnat.

3. HULEVESIEN HALLINNAN LÄHTÖKOHDAT JA REUNAEDOT

Asemakaavanmuutosalueella hulevesien hallinnan lähtökohtana ja reunaehtoina ovat:

- Asemakaavanmuutosta koskevat maankäyttöluonnokset ja asemakaavaehdotus;
- Hulevesien hallinnan prioriteetteina ovat Kuntaliiton hulevesihallinnan suunnitteluohjeiden mukaisesti *kiinteistöille aiheuttavien haittojen ehkäisy, hulevesien muodostamisen ehkäisy, hyödyntäminen ja käsittely syntypaikalla, hulevesien poisjohtaminen kiinteistöltä viivyttävällä rakenteella*;
- lähtökohtaisesti suunnittelualueella syntyvät hulevedet pyritään viivyttämään ja käsittelemään syntypaikoillaan mahdollisimman hyvin;
- Kaavalla ei aiheuteta haittaa alueen nykyisille tulvareiteille ja niiden toiminnalle;
- Vastaanottavalle vesistölle ei saa aiheuttaa hulevesistä johtuvia haitallisia vaikutuksia.

4. MITOITUSPERUSTEET

Suunnittelualueella käytettiin taulukossa 4.1 esitettyä mitoitusadetta. Käytetty sateen kesto valittiin sen perusteella, kuinka kauan veden virtaus laskennallisesti kestää valuma-alueen kauimmaisesta pisteestä tarkastelupisteeseen. Rankkuus ja kertymä määritettiin Rankkasateen ja taajamatulvat (RATU) -hankkeen tulosten (Suomen ympäristö 31/2008) mukaan ja niissä on huomioitu ilmastomuutoksesta aiheutuva 20 % lisäys.

Virtaamalaskentaa varten valuma-alueelle määritettiin valumakerroin sen maankäytön mukaan (taulukot 5.2 ja 5.3). Valumakertoimen ϕ , alueen pinta-alan A ja mitoitusateen rankkuuden i perusteella laskettiin muodostuva hulevesivirtaama Q seuraavasti:

$$Q = \phi * A * i$$

Mitoitusateella muodostuvat huleveden virtaamat ja kertymät on esitetty taulukossa 4.4. Osavaluma-alueen_2 heleviesien virtaama rajoittuu noin 500 mm. kokoisella rummulla. Rummun tarkka mittaustiedot puuttuu, oletetaan virtaamalle maksimissa noin **450 l/s**.

Taulukko 4.1 Suunnittelualueella käytetty mitoitusade tulvatilanteille.

Tilanne	Toistuvuus	Kesto [min]	Sademäärä [mm]	Rankkuus [l/s/ha]
Alkuperäinen	Kerran 10 vuodessa	60	26	72

Taulukko 4.2 Käytetyt valumakertoimet maankäytön mukaan.

Maankäyttö	Valumakerroin
Pelto	0,2
Tasainen metsämaasto	0,1
Kattopinta	0,8
Asfalttipäällyste	0,7

Taulukko 4.3 Osavaluma-alueiden (OVA) pinta-ala ja keskimääräinen valumakerroin.

Alue	Pinta-ala [ha]	Keskimääräinen valumakerroin
OVA_1 (nykytilanne)	21	0,25
OVA_1 (rakennettu tilanne)	21	0,35

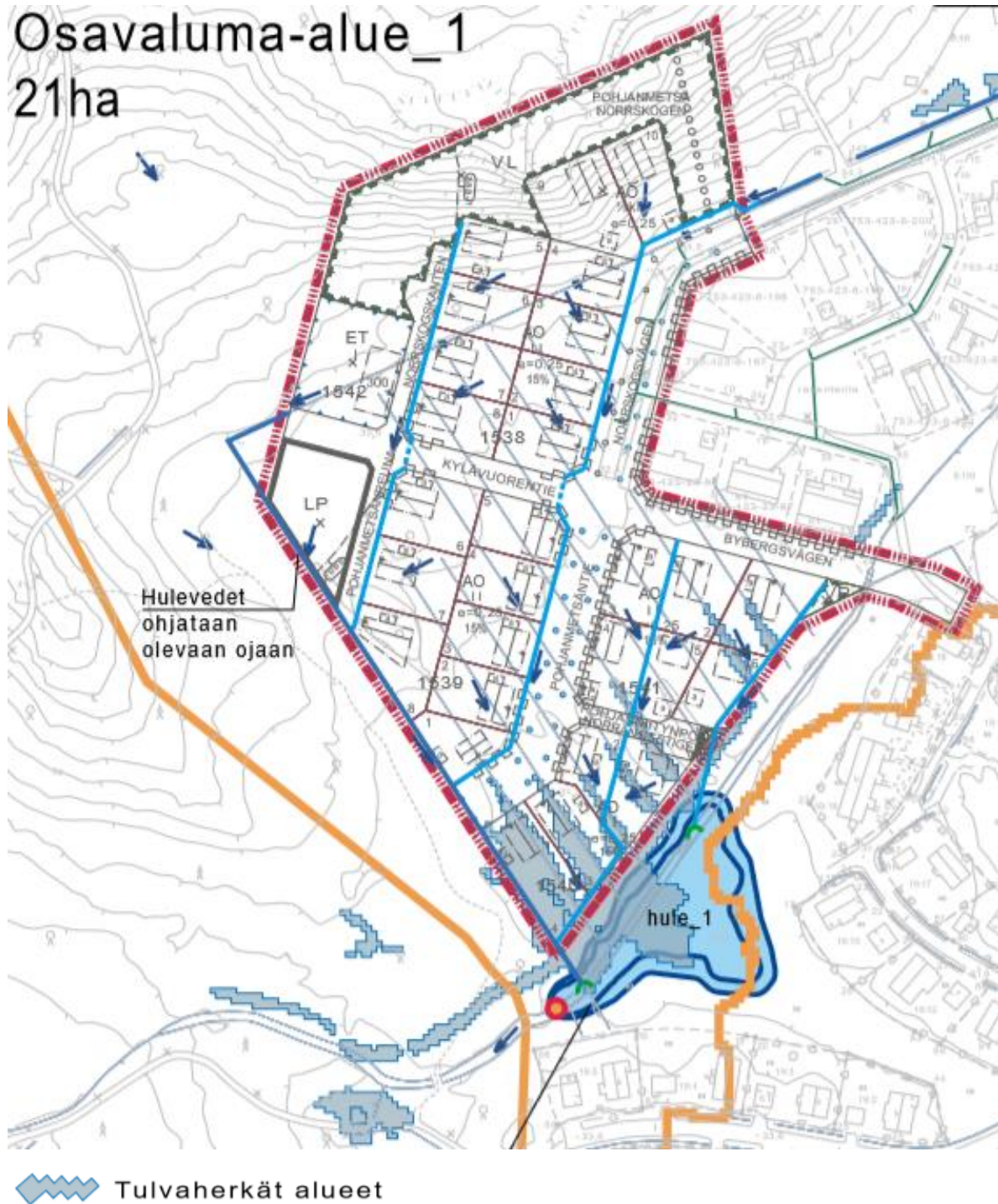
Taulukko 4.4 Osavaluma-alueen (OVA) hulevesivirtaama ja kertymä nykytilanteessa ja rakentamisen jälkeen.

Alue	Nykytilan virtaama [l/s]	Tulevan tilanteen virtaama [l/s]	Nykytilan kertymä [m³]	Tulevan tilanteen kertymä [m³]
OVA_1 (nykytilanne)	378		1361	
OVA_1(rakennettu tilanne)		529		1905
OVA_2	450		1620	1620

5. HULEVESIEN HALLINTA

Suunnittelualueen eteläpuoli, jonne vedet kerääntyvät, on tulvaherkkä. Vesien kertyminen suunnittelualueelle on kuvattu tulvaherkkinä alueina liitteenä olevassa piirustuksessa ja kuvassa 3. Kuvan 3 hule_1 rakenteella tarkoitetaan hulevesien keräämiseen tarkoitettua lammikkoo tai painannetta, johon vedet voidaan johtaa, etteivät ne kerääntyisi tonteille. Kuvan 3 huleveden viivytysratkaisu mitoitettiin siten, että se viivyttää osavaluma-alueen_1 rakennetun tilanteen aiheuttaman koko sadantatilanteen hulevesikertymän 1905 m³.

Kuva 3 Tulvaherkät alueet suunnittelualueella ja tulvaherkkien vesien keräämiseen ja viivyttämiseen tarkoitettu hulevesirakenne hule_1.

Suunnitelmassa on esitetty, että suunnittelualueen hulevedet johdetaan esimerkiksi hulevesilammikoon (Kuva 4), jolla on pysyvä vesipinta ja pysyvä ympäröivä viivytyalue. Lammikon hyötytilavuudeksi arvioitiin noin 80 %. Rakenteen viivytystilavuus on 1700 m³ ja rakenteen tulee tyhjentyä 1-24 tuntia kuluessa täyttymisestä ja niissä tulee olla suunniteltu ylivuoto. Rakenteen tarvittava tilavuus on tällöin 2300 m³ ja tarvittava pinta-ala on noin 0,4 ha. Pysyvälle vesitilavuu- delle arvioitiin noin 600 m³.

Hulevesirakenne suunniteltiin sijoittuvaan nykyisen ojan kohdalle. Hulevedet ohjataan kahdesta pisteestä suunnittelualueen eteläosassa olevaan hulevesirakenteeseen ja hulevedet puretaan rakenteen länsipuolella avo-ojaan. Tontille esitetty viivytyrakenteen ja ojien sijainnit ovat suunnitelmakartalla H01. Tonttikohtaisten ojien sijasta hulevesien keräilyyn voidaan käyttää myös hulevesiviemäriä.

Kuva 4. Esimerkkipiirustus lammikosta.

Suunnittelualueen osalta esitetään, että tontilla pyritään maksimoimaan läpäisevän pinnan osuus. Läpäiseviä pintoja ovat mm. viheralueet ja pysäköintialueiden läpäisevät päällysrakenteet. Esimerkiksi kattovesien imeyttämistä voidaan toteuttaa hiekkamoreeni- ja soramoreenialueilla.

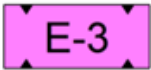
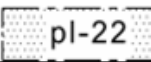
Suurin hulevesistä aiheutuva vesistökuormitus tulee valuma-alueen rakennustöiden aikana, jolloin paljas maaperä on alttiina eroosiolle. Rakentamisen aikaisten hulevesien hallintaan on syytä kiinnittää huomiota. Siten on suositeltavaa rakentaa hulevesilammikko ennen muuta rakentamista, ja tyhjentää lammikko sen pohjalle kertyneestä lietteestä rakentamisen jälkeen, jonka jälkeen lammikon voi maisemoida esim. kasvillisuudella.

5.1 Suositukset hulevesien hallinnan kaavamääräyksiksi

Hulevesirakenteen tilavuudeksi on laskettu **2 300 m³**, joka tarkoittaa pinta-alalta noin **0,4 ha** kokoista lammikkoa, mikä on suositeltava vähimmäisala hulevesirakenteen aluevaraukselle.

Alueella tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää läpäiseviä pintoja asfaltin sijaan.

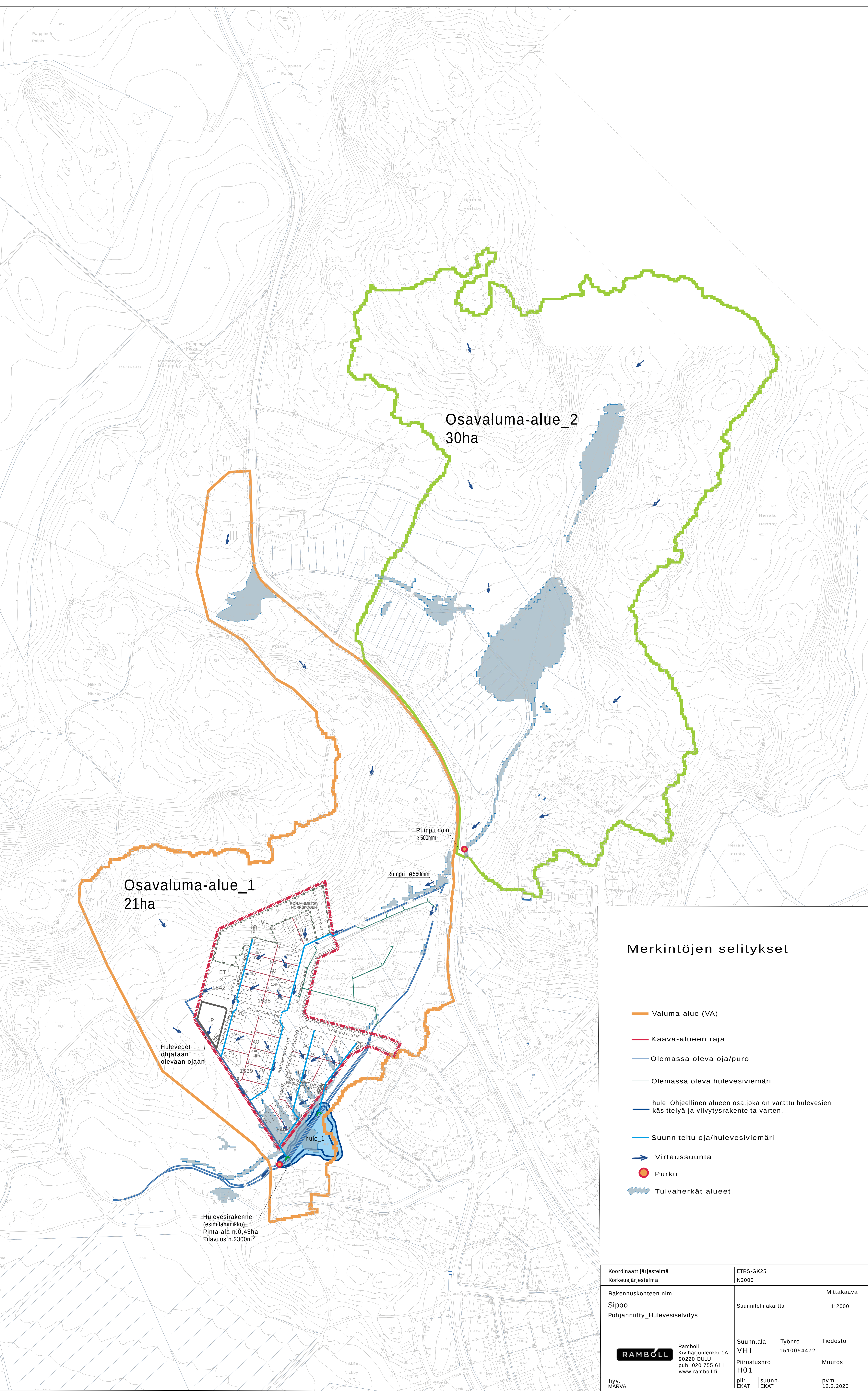
Hulevesien hallintarakenteen paikka ja aluevaraus voidaan osoittaa esimerkiksi seuraavalla merkinnällä:

001		Hulevesien laskeutusallas.
002		Huleveden johtamiselle ja käsittelylle varattu alueen osa.
004	hule-9	Alueen osa, jonka kautta johdetaan tai viivytetään kortteli- ja katualueen hulevesiä
005		Istutettava ja maisemoitava alueen osa, joka on tarkoitettu ympäristöstä kertyvien hulevesien viivyttämiseen ja käsittelyyn.

6. YHTEENVETO

Pohjanniityn rakentamishankkeeseen liittyen selvitettiin kaavamuutosalueen hulevesien nyky- ja tulevaa tilannetta sekä laadittiin alueelle hulevesien hallintasuunnitelma rakentamisesta aiheuttavien ympäristövaikutusten minimoiseksi. Suunnittelualueen ja sekä sen valuma-alueen hulevesivirtaamaa ohjataan ja viivytetään lammikossa ennen vesien purkamista suunnittelualueelta avo-ojaan, jotta voidaan ehkäistä tulvatilanteita kaava-alueella. Tulevan lammikon suunnittelussa voidaan huomioida myös vesiä puhdistavat elementit (laskeuttaminen, kasvillisuus), jolla voidaan vaikuttaa tarvittaessa vesien laatuun. Lisäksi tonteille suositellaan viheralueita ja läpäisevää pintamateriaalia. Hulevesien hallintarakenteille on esitettävä tarvittavat aluevaraukset ja määräykset asemakaavassa.

Merkintöjen selitykset

- Valuma-alue (VA)
- Kaava-alueen raja
- Olemassa oleva oja/puro
- Olemassa oleva hulevesiviemäri
- hule_Ohjeellinen alueen osa,joka on varattu hulevesien käsittelyä ja viivytysrakenteita varten.
- Suunniteltu oja/hulevesiviemäri
- Virtaussuunta
- Purku
- Tulva-herkät alueet

Koordinaattijärjestelmä		ETRS-GK25		
Korkeusjärjestelmä		N2000		
Rakennuskohteen nimi		Mittakaava		
Sipoo		Suunnitelmakartta		1:2000
Pohjanniitty_Hulevesiselvitys				
	Ramboll Kiviharjunenki 1A 90220 OULU puh. 020 755 611 www.ramboll.fi	Suunn.ala	Työnro	Tiedosto
		VHT	1510054472	
		Piirustusnro		Muutos
		H01		
hyv. MARVA		piir. EKAT	suunn. EKAT	pvm 12.2.2020